

กลุ่มอาการเนโฟรติกในเด็ก

อ.นพ. ไกรสุรย์ ล้อมจันทร์สุข

สาขาวิชาโรคไต ภาควิชากุมารเวชศาสตร์

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เป็นโรคไตชนิดเรื้อรังที่พบได้บ่อยในเด็ก ผู้ป่วยจะมีการสูญเสียโปรตีนออกทางปัสสาวะอย่างมาก ทำให้โปรตีนในเลือดลดต่ำลง บางคนเรียกว่ากลุ่มอาการโปรตีนรั่วในปัสสาวะหรือโรคไตรั่ว ปัจจุบันยังไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงของโรค

อาการ

ผู้ป่วยจะมีอาการบวม มักบวมที่หนังตา ขา และเท้า อวัยวะเพศ หรือท้องโตขึ้นได้ ผู้ป่วยบางรายมีปัสสาวะเป็นฟอง อาการบวมเกิดจากการที่โปรตีนชนิดแอลบูมินในเลือดต่ำ ถ้าแอลบูมินรั่วในปัสสาวะและมีระดับในเลือดต่ำมากเป็นเวลานาน อาจทำให้มีภาวะแทรกซ้อน ได้แก่

- ปัสสาวะออกลดลง และเกิดไตเรื้อรังได้
- มีน้ำในช่องปอดและช่องท้อง ทำให้หายใจไม่สะดวก แน่นท้อง
- ติดเชื้อได้ง่าย จากการสูญเสียโปรตีนที่ทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกัน
- เลือดข้นหนืด เสี่ยงต่อการเกิดลิ่มเลือดอุดตันในหลอดเลือด

การวินิจฉัย

- อาการบวม
- ตรวจปัสสาวะพบแอลบูมินปริมาณมาก
- ตรวจเลือดพบแอลบูมินต่ำในเลือด

การรักษา

1. ยาเพรดนิโซโลน เป็นยากุ่มสเตียรอยด์ ตอบสนองต่อการรักษาถึง 90% ในระยะแรกต้องให้ยาขนาดสูง แล้วค่อย ๆ ลดยา จนหยุดยาใน 3-6 เดือน อาจพบผลข้างเคียงได้แก่ หน้ากลม มีโหนกคอ มีสิว ความดันเลือดสูงซึ่งจะหายได้เมื่อลดยาลง นอกจากนี้อาจทำให้ติดเชื้อง่าย มีเยื่อกระดูกเพาะอาหารเป็นแผล และหากใช้ในระยะเวลาอันยาวนานอาจเกิดต่อกระดูก ต้อหิน ตัวเตี้ย จึงต้องตรวจติดตามโดยแพทย์เป็นระยะ

2. ยากดภูมิคุ้มกัน ใช้ในผู้ป่วยที่ไม่ตอบสนองต่อสเตียรอยด์ หรือตอบสนอง แต่ไม่สามารถหยุดยาสเตียรอยด์ได้

3. การให้แอลบูมิน มีข้อบ่งชี้ในผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น ไตวาย หายใจลำบากแน่นท้องมาก อวัยวะเพศบวมมาก

การปฏิบัติตัว

1. ในช่วงที่มีอาการบวมหรือโปรตีนรั่วในปัสสาวะ
 - ควรขยับร่างกายบ่อย ๆ ไม่นั่งห้อยขาเป็นเวลานานออกกำลังกายเบา ๆ ได้ ตามปกติ
 - รับประทานอาหารที่มีโปรตีน เช่น ไข่ นม เนื้อสัตว์ให้เพียงพอ
 - งดรับประทานอาหารรสเค็มจัด หรือมีเกลือโซเดียมปริมาณมาก เช่น ขนมกรุบกรอบ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป มันฝรั่งทอด
2. รับประทานยาตามแพทย์สั่ง อย่างเคร่งครัด อย่าลดยาหรือหยุดยาเอง และมาตรวจปัสสาวะตามนัดทุกครั้ง
3. ป้องกันการติดเชื้อ โดยเฉพาะในช่วงที่บวมและได้รับยาเพรดนิโซโลนขนาดสูง โดยรับประทาน อาหารที่ปรุงสุกและสะอาด รักษาความสะอาดของร่างกายและช่องปาก ล้างมือบ่อย ๆ ไม่เข้าใกล้ผู้ที่ไม่สบาย หลีกเลี่ยงการเข้าไปในบริเวณที่มีผู้คนแออัด เช่น โรงภาพยนตร์ ศูนย์การค้า ตลาด หากเลี่ยงไม่ได้ควรสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง

การพยากรณ์โรค

ถึงแม้ว่าผู้ป่วยกลุ่มอาการเนโฟรติกจะตอบสนองต่อเพรดนิโซโลนได้ดี แต่มีผู้ป่วยประมาณครึ่งหนึ่งที่กลับเป็นซ้ำ โดยอาจเกิดขึ้นเอง หรือมีการติดเชื้อเป็นตัวกระตุ้น เช่น ฟันผุ หวัด ท้องเสีย ผิวน้ำ อักเสบ เมื่อกลับมาเป็นซ้ำมักจะต้องกลับไปกินยาเพรดนิโซโลนขนาดสูงใหม่

ผู้ป่วยที่ตอบสนองต่อเพรดนิโซโลนดี จะมีการพยากรณ์โรคที่ดี แต่ในผู้ป่วยที่ไม่ตอบสนองกับยาเพรดนิโซโลน มีโอกาสเกิดโรคไตเรื้อรังได้